

Kazuifels van de Sint Vituskerk

door
Wilfried Pott

In september j.l. vierde de Rooms Katholieke Sint Vitusparochie het 100-jarig bestaan van haar huidige kerk.

Voor de parochie is dit aanleiding geworden om een fraai geschrift het licht te doen zien, waarin de voorgeschiedenis, de bouw, en de historie tot heden wordt beschreven door L.B. Stam. Het boek is verlucht met talloze foto's en afdrukken van documenten. Elders in dit nummer van EP wordt u over dit boek nader geïnformeerd.

Dit kleine artikel wil een bijdrage zijn aan de viering van het 100-jarig jubileum. Het sluit aan bij de artikelen over Wisseloord en de Trompenburg en zijn bewoners, zoals die in EP 91/4 en 92/4 verschenen.

Mr. Samuel Lipman en Agnes Moorman

De uitgesproken emancipatorische en ijverige katholieken, zoals Mr. Samuel Lipman en zijn vrouw Maria Agnes Moorman, die op Wisseloord woonden, hebben slechts de oude St. Vitus kerk meegemaakt. Zowel zij zelf als hun familie hebben met grote bedragen de kerk gesteund.

Uit de nalatenschap van de zeer vrijgevege Maria Agnes Lipman-Moormann ontvangt de parochie in 1890 20 certificaten van duizend gulden; totaal dus f 20.000,-. De grote kast uit Wisseloord, die aan Lipman heeft toebehoord, zal op dat moment overgebracht zijn naar de pastorie, waar deze zich nog steeds bevindt.

Haar moeder Maria Agnes Ten Brink weduwe van Anton Sinkel, de succesrijke winkelbezitter, had met vele giften kerk en St. Annagesticht ondersteund. Als bewoonster van Hilveroord (thans Hoorneboeg) behoorde zij tot de parochie van St. Vitus. In 1859 schonk zij f 1000,- aan de kerk en na haar dood liet zij in 1860 nog eens f 10.000,- na. Het hoofdaltaar van de oude St. Vitus was door haar geschonken. Het heeft de bouw van de nieuwe Sint Vitus niet overleefd en is verdwenen.

Ook andere leden van de families Moormann

en Lipman hebben sporen nagelaten. Zo zijn er twee eerste stenen bewaard, die op het St. Anna Gesticht betrekking hebben. Zij staan tegen de kerkmuur van de St. Vitus. Eén eerste steen, met datum 26 maart 1826, is gelegd door Maria Josepha Moorman. Zij woonde toen nog ongehuwd bij haar ouders op Hilveroord. Eén eerste steen met datum 19 september 1871, is aangebracht door Sophia, de jongste dochter van Mr. Lipman, twee maanden na de dood van haar vader. Zij huwde later Theodoor Zum Gahr.

Het door de weduwe Sinkel geschonken altaar van de oude St. Vituskerk, dat bij de ingebruikname van de nieuwe St. Vitus verdween.

Een van de kazuifels. Onderaan afgebeeld de profeet Samuel en de Apostel Philippus (naamspatronen van Mr. Samuel Philippus Lipman).

Detail van de kazuifel met de profeet Samuel.

Theodoor Zum Gahr en Sophia Lipman

De bouwwerken zijn verdwenen, maar een belangrijke gift in 1885 gedaan door Sophia Francisca Lipman en haar man Joh. Theodoor Zum Gahr is bewaard gebleven. Het betreft een zogenaamd vierstel; vier liturgische gewaden, die door meerdere priesters voor gezamenlijke concelebratie kan worden gebruikt. Het vierstel is onlangs weer geheel in goede staat gebracht en wordt bij gelegenheid gebruikt.

Het is zeer fraai borduurwerk, dat uitermate kostbaar moet zijn geweest. Het gezin is er met hun doopnamen op geborduurd. Allereerst zijn de heiligen afgebeeld waarnaar de ouders genoemd zijn: de H. Johannes en Theodorus en de H. Sophia en Franciscus. Van de 5 dochters herkennen wij de namen: Maria, Agnes, Elisabeth (Fietje), Antonia (Tonny) en Theodorus (Theo). Ook de beide namen van Mr. Lipman komen op de kazuifels voor: Samuel en Philippus; zo ook

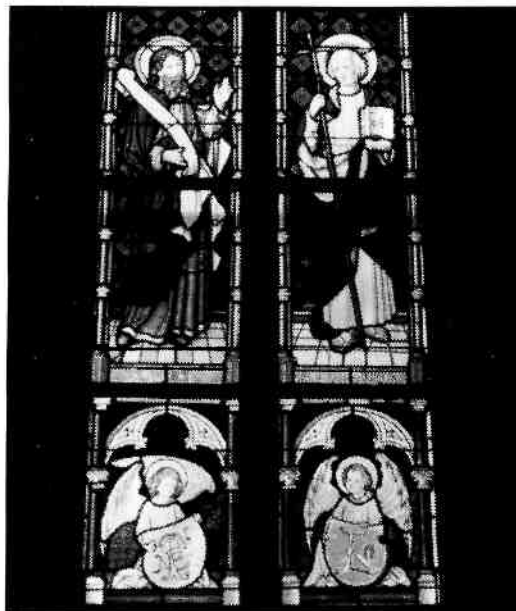
Schenking door Zum Gahr-Lipman in borduursel vastgelegd, op een van de gewaden. De H. Antonia naamspatroon van Tonny Zum Gahr is tevens afgebeeld.

vanzelfsprekend Maria Agnes Moorman, als de schenker van de traditionele familienamen Maria en Agnes. Aan de zoom van een van de kazuels is de schenking in borduurwerk vastgelegd: *fam. Zum Gahr-Lipman d.d. 1885.*

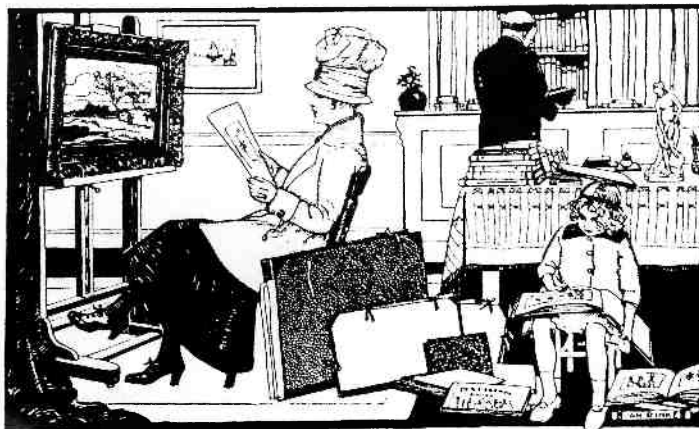
Uit de oude kerk zijn nog afkomstig het doopvont, het orgel, enkele beelden en natuurlijk de geschilderde kruiswegstaties van Antonius Brouwer.

De Sint Vitus in de woelingen van deze tijd
Sinds 1968 is Johannes Gerardus van Veen pastoor van de St. Vitus kerk. Hij heeft grote verdiensten verworven door zijn voorzichtig beleid en beheer. De vele kunstwerken van de kerk heeft hij behouden, beschermd en hersteld. De St. Vituskerk heeft tot op heden de beeldenstorm van de laatste decennia goed doorstaan. Wij wensen de vitale honderdjarige een nog lange toekomst.

In de St. Anthoniuskerk in Kortenhoef vindt men kerkranken die geschonken zijn door dezelfde familie, die dezelfde heiligen afbeeldde en voorzien zijn van de monogrammen van de schenkers.

Een deel van één van de kerkranken te Kortenhoef. Afgebeeld zijn Samuel en Philippus, met onderaan de monogrammen S/P en L: Samuel Philippus Lipman.

JAN RINKE TEKENE DEZE PRENT TER GELEGENHEID VAN DE
OPENING IN 1918

boekhandel

ROZENBEEK

heeft „LETTERLIJK” alles

SCHOUTENSTRAAT 2 TEL.: 035-47615 HILVERSUM